

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Remissvar om EU-kommissionens förslag till en ny byggproduktförordning

Sammanfattning

Kemikalieinspektionen stödjer det övergripande syftet med förslaget till reviderad byggproduktförordning som bland annat syftar till att underlätta för en grön omställning genom ökad återvinning och cirkularitet samt att stimulera hållbara produkter. Kemikalieinspektionen vill samtidigt påpeka följande:

- Enligt den svenska strategin för cirkulär ekonomi är det viktigt att återvinna material klarar likvärdiga krav som nyproducerade material när det gäller säkerhet och kvalitet. Detta gäller inte minst materialens innehåll av skadliga kemikalier.
- Det är önskvärt att de nationella frivilliga initiativ som har drivit på utvecklingen för giftfria material inom byggsektorn i Sverige såsom till exempel BASTA-systemet, Sunda Hus och Byggvarubedömningen så långt möjligt kan användas även i framtiden.
- Det är rimligt att se över att utvidga informationskraven i artikel 11.4 gällande förekomst av farliga ämnen till att även omfatta ”substances of concern” i enlighet med föreslagna informationskrav i den utvidgade ekodesignförordningen.
- De nya krav i bilagorna till förordningen för vissa produktgrupper som bland annat omfattar krav att hantera risk för läckage av farliga ämnen samt krav på innehåll av återvunnet material är inte fullt ut definierade. EU-kommissionen ges ett omfattande mandat att genom delegerade akter arbeta vidare med dessa frågor och här är det viktigt att medlemsländerna får rimliga möjligheter att lämna bidrag till det arbetet.

Synpunkter

Kemikalieinspektionen stödjer det övergripande syftet med EU-kommissionens förslag om en reviderad förordning som bland annat syftar till att underlätta för en grön omställning genom ökad återvinning och cirkularitet samt att stimulera hållbara produkter. Det är emellertid viktigt att påminna om att utgångspunkten i omställningen till en cirkulär ekonomi, är att återvinna material ska utgöra en tillförlitlig källa till råvaror vilket regeringen också tidigare har angett i den svenska strategin för en cirkulär ekonomi. För att återvinna material ska kunna konkurrera med nyproducerade material krävs att de klarar höga och likvärdiga krav för säkerhet och kvalitet. Detta gäller inte minst materialets innehåll av skadliga kemikalier. Den som väljer att använda ett återvunnet material måste kunna lita på att det är lika säkert för hälsa och miljö för den tänkta användningen som ett nyproducerat material. De begrepp och definitioner som nu föreslås introduceras i byggproduktförordningen för att adressera ökad återvinning, såsom återanvändning och återtillverkning, behöver nog ses över så att det blir en enhetlig tolkning med EU:s avfallslagstiftningen samt övrig produktlagstiftning.

Artikel 7

Artikel 7 fastställer hur den harmoniserade zonen förhåller sig till nationell lagstiftning. Det är önskvärt att de nationella frivilliga initiativ som har drivit på utvecklingen för giftfria material inom byggsektorn i Sverige såsom till exempel BASTA-systemet, Sunda Hus och Byggvarubedömningen så långt möjligt kan användas även i framtiden. Så länge som systemen helt bygger på frivillighet vad gäller utformning och tillämpning så bör de inte strida mot reglerna i artikel 7. Men om det ställs offentliga krav på att systemen används till exempel vid upphandling så kan det sannolikt ses som otillåtet då det i och med EU-förordningen som huvudregel inte får finnas några nationella krav på byggprodukter som kommer i konflikt med förordningens krav. Detta förbud riktas mot medlemsstaterna och inte mot enskilda. Vad som är statsåtgärder har dock tolkats ganska brett och kan omfatta verksamheter där staten är inblandad på något sätt, till exempel genom bidrag eller någon annan form av inflytande.

Artikel 11.4

Kemikalieinspektionen anser att det är rimligt att se över att utvidga informationskraven i artikel 11.4 gällande förekomst av farliga ämnen till att även omfatta ”substances of concern” i enlighet med föreslagna informationskrav i den utvidgade ekodesignförordningen och de uppgifter som ska rapporteras till SCIP-databasen.

Artikel 78

Kemikalieinspektionen är positiv till att införa en europeisk databas över byggprodukter men eftersom införandet är delegerat till Kommissionen är det är oklart vilka datakrav som kommer att gälla samt vilka byggprodukter som kommer att omfattas. En gemensam europeisk databas över byggprodukter kan underlätta införandet av digital loggbok för byggnader som omnämns i Kommissionens handlingsplan för cirkulär ekonomi samt strategin för en europeisk renoveringsvåg.

För att uppnå en cirkulär ekonomi är det viktigt att det finns information om innehåll i byggprodukter för att möjliggöra säkra materialval.

Bilaga I

I bilaga 1 del B och C finns nya krav för vissa produktgrupper som bland annat omfattar krav att hantera risk för läckage av farliga ämnen samt krav på innehåll av återvunnet material. Men i och med att EU-kommissionen ges omfattande mandat att genom delegerade akter definiera vilka produktgrupper som ska omfattas av dessa utökade krav, och uppgifter om vilka dessa produktgrupper i slutänden blir och när det kommer att ske saknas, kan Kemikalieinspektionen i dagsläget inte bedöma effekten av de föreslagna förändringarna. En annan aspekt som försvårar denna bedömning är att kraven enligt de olika delarna av bilaga I visserligen är omfattande men ännu inte definierade. Kemikalieinspektionen bedömer att det blir en betydelsefull uppgift att definiera dessa eftersom det sätter ramarna för vilken prestanda som kommer att redovisas för byggprodukter. Det är viktigt att EU-kommissionen inhämtar synpunkter från medlemsländerna i detta arbete.

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Erik Gravenfors har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Johan Forsberg, Maria Linderöth och Urban Boije af Gennäs deltagit.

Per Ängquist

Erik Gravenfors

Beslutet är på grund av rådande situation med coronaviruset inte signerat.